رۆڵی گرنگی مامۆستایان.. ڕێزا شوان

مامۆستایان خاوەنی پیرۆزترین پەیامن، هەر ئەم پەیامەشە، پیرۆزی بە پیشەی مامۆستایی بەخشیوە. مامۆستایان چرای هەمیشە داگیرساون، رێی تارێکی و نەزانین و دواکەوتن بۆ کەسانی تر رووناک دەکەنەوە. دڵسوزی و ماندووبوونیان بێ سنوورن. هەمیشەش دەبەخشن بێ ئەوەی کە چاویان لە وەرگرتن و لە پاداشت و خەڵات بێت.
(نیلسون ماندێلا) دەڵێت:"مامۆستای باش وەک مۆم وایە.. خۆی دەسووتێنێت تا رێگا بە کەسانی تر رووناک بکاتەوە".

میری شاعیرانی عەرەبیش ئەحمەد شەوقی ـ بە رەچەڵەک کوردە ـ دەڵێت:"هەستە لەبەر مامۆستا شکۆدارییە.. هەندەی نەمابوو مامۆستا ببێت بە پەیامبەر".
مامۆستایان پێشمەرگەی کۆڵنەدەر و خۆڕاگر و گیانبەخشی مەیدانی پەروەردە و فێرکردنن، هەڵگرانی ئاڵای هیوا و گەشبینی و پێشکەوتن و داهێنانن. مژدەبەخشی داهاتوویەکی گەشترن بۆ کورد و کوردستان. بە چەکی زانست و زانیاری، بەرگری دەکەن. نەوە لە دوای نەوە پێدەگەیەنن. لە هەموو وڵاتانی جیهاندا، مامۆستایان بەردی بناغە و کاریتە و کۆڵەکە بەهێزەکانی بنیاتنانی شارستانی و پێشکەوتن و داهێنان و گۆڕانکاریەن. گەر گەلان بە زانا و دانا و ناوداران و داهێنەرەکانیانەوە شانازی بکەن، نابێت ئەوە لەبیربکەن کە هەموو ئەم هەڵکەوتووانە، لە پێشا قوتابیانی مامۆستایان بوونە. ئەوان بە دروستی پەروەردەیان کردن و بە باشی فێریان کردن. بە زانست و زانیاری هەمەچەشنە زاخاوی بیر و هۆشیان دان.
شاعیر (جبران خەلیل جبران) دەڵێت:"نیشتمانەکان لەسەر شانی سێ کەس بنیات دەنرێن: جووتیاران خۆراکیان بۆ دابین دەکەن.. سەربازان دەیان پارێزن.. مامۆستایانیش پەروەردەیان دەکەن".
ئەسکەندەری ماکدۆنیش دەڵێت:"من قەرزاری باوکمم چونکە ئەو ژیانی بۆم دابین کرد.. قەرزاری مامۆستاکەشم چونکە ئەو ژیانێکی نوێی بۆم دابین کرد".

مامۆستایان لە مێژووی هەر نەتەوەیەکدا، ڕۆڵێکی گرنگ و کاریگەریان هەبووە و هەیە. هەردەم هێمایەک بوونە لە هێماکانی پێشکەوتن و گۆڕانکاری و داهێنان. بۆیە مامۆستایانی باش و دڵسۆز، پارەیەکی دەگمەنن و بە ئاسانی دەست ناکەون. لە دوای هەر داهێنەرێک یا بیرمەندێکی مەزنەوە، مامۆستایەک هەیە. گەلێ لە کەسایەتییە جیهانییە هەڵکەوتوو و ناسراوەکان، بە شانازییەوە باس لە کاریگەریی مامۆستاکانیان دەکەن، لە ماوەی ساڵانی خوێندنیان لە قوتابخانەدا. کەواتە کاریگەریی مامۆستایان لە قوتابخانەدا، تەنیا بە ساڵێک و دووان نییە، بەڵکو بە درێژایی ژیان، کاریگەرییان لەسەر قوتابیان هەیە و کاڵ نابێتەوە. هونەری وانەوتنەوەش، هونەری یارمەتیدانە بە دۆزینەوە و داهێنان.
وتەیەکی چینی دەڵێت: "مامۆستاکان دەرگاکان دەکەنەوە. بەڵام دەبێت خۆت بچیتە ژوورەوە".
بێگومان مامۆستایان، ڕۆڵێکی سەرەکی و گرنگ و کاریگەریان لە بنیاتنانی کەسایەتی دروست و لە ڕەوتی ژیانی ئەمڕۆ و داهاتووی قوتابیاندا هەیە. زیاتر لە هەموو کەسێک کاریگەریان لەسەر دەروونی منداڵان هەیە. چونکە هەر لە منداڵییەوە ئاشنا و تێکەڵیان دەبن. لە میانەی ئەو زانست و زانیارییە هەمەچەشنانە و ڕۆشنبیرییانەی بۆیان دەگوازنەوە، لە ڕوواندنی ڕەوشت و ڕەفتاری دروست و پەسەند و بەهای بەرز و پرانسیپە مرۆڤایەتییەکان، لە ڕوواندنی هەست و سۆز و خۆشەویستی و هاوبەستەبوونیان بە نەتەوەی کوردمان و بە کوردستانی نیشتمانی جوان و شیرینمان لە ناخیاندا.
پێویستە مامۆستایان خۆیان لەم ڕووەوە، نموونە و پێشەنگ و سەرمەشقی باشبن. تا قوتابییەکانیان چاویان لێبکەن و لێیانەوە فێربن. چونکە قوتابیان زۆر شت لە مامۆستاکانیانەوە وەردەگرن و فێریان دەبن.
لە ئێستادا لە هەر پۆست و پایەیەکدا بین، پێویستە بە ئەمەک بین و ڕێز و ماندووبوونی مامۆستا دڵسۆزەکانمان لەیاد نەکەین. هەمیشە ڕێز و پێزانینمان بۆ ماندووبوون و بەخشینیان هەبێت. ئەمەش کەمترین شتە بەرانبەر بە بەخشینی ئەو مامۆستا دڵسۆزانەمان کە ئەوان بەردی بناغەی کەسایەتی و ژیانیان بۆ داناین و کلیلەکانی سەرکەوتنیان داینە. ئەو مامۆستا کوردستان پەروەرانەمان، کە فێری ئەلفوبێی کوردایەتی و مەردایەتییان کردین. فێری کوردستان پەروەرییان کردین.
(گای کاوساکی) دەڵێت: "گەر لەسەربێت کە کەسێک لەسەر سەکۆی

پەیکەرێک دابنێیت.. پەیکەری مامۆستایان دابنێ، چونکە ئەوان پاڵەوانانی کۆمەڵن”.
بۆیە مامۆستایان رۆڵێکی گرنگ و هەستیار و چارەنووسسازیان، لە رەوتی ئەمڕۆ و داهاتووی گەلاندا هەیە. مامۆستایان بەرپرسن لە گواستنەوەی رۆشنبیری و رەوشتە نایاب و دروستەکان، بۆ نەوەکانی ئەمڕۆ و داهاتوو لە کومەڵگاکانیاندا. مامۆستاکان بەرپرسن لە دروستکردن و ئامادەکردنی نەوەیەکی نوێی متمانە بەخۆ، کە بتوانن لەگەڵ کاروان و رەوتی تازە و پێشکەوتنەکانی بواری تەکنەلۆژیای نوێدا دەربەرن. بۆ ئەوەی نەوەیەکی دروست پێبگەیەنن، کە شایەنی ئەوە بن لە داهاتوودا، بتوانن ببن بە سەرکردەی کارامە و لێهاتوو و کاروباری کوردستان بەڕێوەبەرن. بتوانن بەرپرسیارێتی هەڵگرن. بتوانن رووبەڕووی ئەو کێشانە ببنەوە کە دێنە رێیان.
مامۆستایان ئەو جووتیارە دڵسۆز و لێهاتووانەن، کە زەوی بەیاری نەکێڵراوی هۆش و دەروونی منداڵەکانمان دەکێڵن و بە تۆوی زانست و زانیاری و رۆشنبیری و بە رەوشت و رەفتاری جوان و دروست و بە بەهای بەرز نایاب و بە هیوا و بە رۆحی کوردستان پەروەری و دڵسۆزی و تێکۆشان و بە گەشبینی تۆوی دەکەن. تا بێنە بەرهەم و داهاتوویان گەشتر و ژیانیان خۆشتربێت.
لە ئەمڕۆدا لە سایەی شۆڕشی تەکنەلۆژیا و داهێنانی نوێدا، ئەرکی پەروەردەکرن و فێرکردنی منداڵان قورستر بووە. پێویستیان بە مامۆستایانی شارەزا و ئاگاداری ئەم گۆڕانکاری و داهێنانانە هەیە. چونکە منداڵانی ئەمڕۆ زۆرزانتر و زیرەکتر و چاوکراوەترن. نەوەی تەلەفزیۆنی رەنگاوڕەنگ و ئینتەرنێت و ئایپاد و ئایفۆنی زیرەکن. مامۆستایانی ئەم سەردەمە پێویستیان بە شێواز و رێبازی وانەوتنەوەی تازە هەیە. بۆ گەیاندنی پەیامەکانیان بە قوتابییەکانیان.
مامامۆستایانی خۆشەویستی کوردستان، زیادەڕۆیی ناکەم کە دەڵێم ئێوە بە راستی جیاوازن و کەم وێنەن. ئەگەر چاوخشانێک بە مێژووی تێکۆشانتان بکەین. بۆمان دەردەکەوێت کە پڕ لە خەبات و قارەمانەتی و گیانبەخشین و لە هەڵوێستی جوامێرانە. ئێوە لە راپەڕین و شۆڕشەکانی کوردستان، پێشرە و رابەربوون، پێشمەرگەی گیان لەسەردەست بوون، سەرخەتانە لە سەنگەرەکانی پێشەوەی بەرگریدا، قارەمانانە بەرگریتان لە کورد و کوردستان لە دژی داگیرکەرانی رەگەزپەرست دەکرد. چەندین داستانی قارەمانەتی نەمری بە خوێنی ئاڵی ئێوە تۆمارکران. ئێوە بە

دەستێکتان چەکتان هەڵگرتبوون و بە دەستەکەی تریشتان پێنووس و کتێبتان هەڵگرتبوون، لە پەنای شاخەکان و لەناو ئەشکەوت و دێیەکاندا منداڵانی فێرخوازی کوردتان فێردەکرد.

لە خەباتی نهێنی ناو شارەکانی کوردستانیشدا، ئێوە دینەمۆی خەبات و تێکۆشان بوون. داگیرکەرانتان هەراسان کردبوون و شەوانە گورزی گورچک بڕتان لێیان دەدا. ئێوە لە قوربانیدان و زیندانی و ئەشکەنجەداندان و سێدارەدان دا پشکی شیرتان هەیە.

ئێوە لە شۆڕشەکاندا پێشمەرگەی دلێری هەڵمەتبەری شیر ئاسایی بوون. لە ئاشتیشدا، هەڵگری چەپکە نێرگزی خۆشەویستی و ئاشتی و برایەتی بوون و دەبوونەوە بە پێشمەرگەی بواری پەروەردە و فێرکردن. ئەمە باوەر و رێبازی نەگۆڕاوتانە.

ئێوە لە هەموو کەسێک خۆڕاگرترن، بە نیوە مووچە و بە چارەگە مووچە و بەبێ مووچەش، بە سکی برسی و گیرفانی بەتاڵەوە، بایکۆتی خوێندتان نەکرد. بەمەش لاپەڕەیەکی ترتان لە دڵسۆزیتان بۆ کورد و کوردستان تۆمارکرد. بۆیە ئێوە لە هەموو کەسێک ویژدان ئاسوودەترن.

مێژووی بێ گەردتان، سەرتاپا پڕە لە سەروەری و شکۆداری و لە دڵسۆزی.

رێز و پێزانین خۆشەویسی گەلەکەمان بۆ ئێوەی مامۆستایانی دڵسۆز، بەرزترین میدالیای رێز و پێزانینە. شایەنی ئەوەن کە لە بەردەمی قوتابخانەکانتاندا، لە ژێر پەیکەری رێزلێنان و یادگاری بۆ یەکە بە یەکتان دروستبکرێت.